GAZETY POLSKIE Anno 1736.

Z Warſzawy die 29. Auguſti.

Dreznieńſkie Liſty oſtatnie w tym tylko *informant* iż Kroleſtwo Ichmość z Krolewicami y Krolewnami Ichmośćiami w doſkonałym znayduiąc ſię zdrowiu; Łowami dotych czas Mil 5. od Drezna diwertuiąc ſię, w Aſſyſtencyi Ichmośćiow Sapiehy Podlaſkiego, y Poniatowſkiego Mazowieckiego Woiewodow, tudźieſz Ichmośćiow Graffow Sułkowſkiego, Bruhla, Xiążęćia Lubomirſkiego Staroſty Bohuſſawſkiego y innych wielu Ichmćiow, tudzieſz Miniſtrow diwertuią ſię, Opery iednak przez ten czas trzy razy odprawiły ſię w Dreznie, gdźie Jmśći Xiędza Nuncyuſza w krotce ſię ſpodziewaią.

Xiąże Jmć Biſkup Krakowſki ieſze tu *ſubſiſtit* z kąd w przyſzłą Niedźiele ma *excurrere* do Wielkiey Polſki.

Jmć Xiądz Kanclerz W Koronny w lepſzym coraz zdrowiu przy łaſce Boſkiey zoſtając, w przeſzłą Sobotę reaſſumował Sądy Aſſeſſorſkie, ktore *de die in diem continuat.*

Jmść Xiądz Dębowſki Nominat Płocki przychodzi także coraz dolepſzey konſtytucyi zdrowia ſwego.

Jchmość Damy Marſzałkowa, Kanclerzyna Wielkie Koronne, tudźieſz woiewodźina Ruſka, y inne tu ſię znayduią, zaś Imść Pani Małachowſka Ponkanclerzyna Korona w Konſkich Dobrach ſwoich ſzczęśliwie Syna Powiła, gdźie przyſzedſzy do zdrowia poſpieſzyć zechce do Jmśći ſwego do Drezna.

Jmć Xiądz Kobielſki *Nominat* Kamieniecki, tudźieſz Jmć Pan Sapieha Staroſta Merecki tu ſą ieſzcze *præſentes.* Przy-

Przyſzła też tu wiadomość iż Xiąże Jmć Wiśniowiecki Hetman W. W.X.L. ſtanął ſzczęśliwie w Opolu, Dobrach ſwoich z kąd do Pińſka *excurſurus*; Zaś Xiąże Jmć Radźiwił Hetman Polny W.X.L. przybył ná Wołyń do Ołyki, do ktorego y Xiężna Imość z Litwy *die 16. præſentis* poſpieſzyła.

Z Krakowa die 26. Auguſti.

W Ten tydzień ſpodziewamy ſię Jemośći Pani Woiewodziney Inflańtſkiey, Xiężny Jeymośći Radziwiłowey Corki Jey, Ktora odbierać będzie *portionem* po Stryju ſwoim *jure ſucceſſivo devolutam.*

W Przeſzły Wtorek miał być exekwowany *pro exceſſu,* 18. lat mający Slęzak ſłużący za Kupczyka, Lipſkiey Wiary, ktory z ſwoim Panem pojechawſzy na ciemne nabożeńſtwo do Wielkieynocy (kędy ich Kośćioł) *commiſit beſtialitatem,* oſądzony *ad rogum*; *temerarius in erroribu ſuis*, *vix activitate* naſzego Jmśći Xiędza Archipresbytera *convictus* że *revocavit errores ſuos*, *tandem* miał być ſcięty, ale *ad inſtantiam Spiritualium* odeſłany będzie do Fortecy Częſtochowſkiey *pro pœnotentia trium annorum.*

Z Latyczowa die 17. Auguſti.

Z Winnicy *de die 14. Auguſti* piſzą, że Woyſka Moſkiewſkie pod Umaniem ſtánęły, gdźie ieſzcze ze dwie Niedźieli máią zábáwić, z kąd ku Gránicom Tureckim poiść máią.

Z obozu Polſkiego pod Barem 16. Aug.

Od Furwachtow Náſzych mamy wiadomość, że Woyſka Tureckie znayduią ſię nád Buem, *ſupponitur*, że przerzynáią Jmśći Páná Generała Kieytha, y z nim zechcą ſprobować ſzczęśćia, ktory koło Umania ieſzcze *ſubſiſtit.*

Z Kamieńca die. 19. Aug.

O rozgłoſzonym przedtym wyſtáwieniu ná Dunáiu moſtu *non verificatur,* to tylko ma być pewna, że 20000. Arnautow przepráwiło ſię ná tę ſtronę Dunáiu, z ktorych 17000. przeſzło do Benderu *reſiduum* zaś do Chocimia.

Słychać y to *ab Oriente,* że Medyacya Ceſarza Jmśći Chrześćiańſkiego, miedzy Turkiem y Moſkwą akceptowana ieſt w Stambule.

Brachyłow y inne przyległe *Territoria* do Belgradu *pretenduntur* za Ordynanſem J. W. Jmśći Pana Hetmana W. Koronnego Komenderowani ztuteyſzego Garnizonu 100. Piechoty z Jmść P. Majorem Grottem, poydą na *praſidium* do Białey Cerkwi.

Z Ja-

Z Jarosławia die 22. Augusti.

W Przeszły Piątek J. O. Xięstwo Ichmość Sanguszkowie z Pełkin wyiechali do Kolbuszowey, a Jmść Pan Woiewoda Kijowski Hetman Wielki Koronny, dotych czas w Leżaysku bawi się lecz *brevi* ztamtąd *excursurus* do Stanisławowa.

Ze Lwowa die 22. Augusti.

W Poniedziałek przeszły odprawił się *splendido apparatu* Pogrzeb ś. p. Jmść Pana Ujeyskiego Podstolego Sendomirskiego, u WW. OO. Bernardynow

Mowa w Rzymie miana, przez Jmśći Xiędza Augustyna Klińskiego Dziekana Kathedralnego Chełmińskiego Kustosza Kuiawskiego do Jmśći Xiędza Grabowskiego Biskupa teraznieyszego Chełmińskiego Imieniem Kapituły Chełmińskey, w Prezencyi rożnych Ichmćiow Ministrow Prałatow y innych, iako to Leniaszka Ministra Krola Jmśći Polskiego, Ichmćiow Xięży Sołtyka, Brodżickiego Gnieznieńskich; Łubińskiego Krakowskiego, Stanisławskiego, Szczyćińskiego, Madalińskiego Kuiawskich; Nachrębeckiego, Wolskiego, Wośińskiego Poznańskich Kanonikow &c. po publikowaney Nominacyi przez Oyca S. tegoż Jmśći Xiędza Grabowskiego na Biskupstwo Chełmińskie Dnia 17. Julii.

NIe wspomina w żalach y nieszczęśliwym Stanie swoim nie ćierpliwa w tęskliwych expektatywach Prowincya nasza Pruska, y ośierociała Kathedra, y Dyecezya Chełmińska *in distributiva* Nayjaśnieyszego Krola Jmśći Pana Naszego Miłośćiwego *justitia*, *opportuna* znayduią *remedia* pożądane *solatia*, kiedy nie innego tylko Ciebie J. W. Mośći Dobrodzieiu, znaczne y zacne Twoie *erga Hierarchiam Lecticam Libertates & Majestates Reges & Leges coronando* zasługi żałosney Prowincyi godnego Senatora, *viduatæ Ecclesiæ Cathedræ & Diœcesi Culmensi* pożądanego Biskupa *desiderium animabus nostris tribuendo suum* łaskawie nominować raczyła: *vera & Augusta* Nayiaśnieyszy AUGUST III. Krol y Pan Nasz Miłośćiwy zaczyna *implantare Nobis Sæcula*, kiedy *sacrosanctè Jurata Indigenatus manutenendo Diplomata* Ciebie III. *successivè* prawdziwego bo *Os de Ossibus Nostris* na to Krzesło osadziła *Indigenę*; *Impatiens* tedy *moræ tantæq; Sortis suæ gemebunda Sponsa Cathedra & Diœcesia Culmensis*, bo nie wiedząca y nie widzą-

dząca *ubi cubet ut quiescat Dilectus Suu?* gdy *Publica nunciante fama*, że niegdzie indziey tylko *in ipso meridie*, bo *in Capite Urbis & Orbis posuit solium* godność Twoia u wiadomiona *quó Corpore non valet, corde fertur, anhelantibus votis & Suspiriis animo & anima in Chartam effusis currit in Venerationem Tui* J.W. Mći Dobrodźieiu znalazszy Ciebie tu *præsentem* przezemnie *è medio sui* obranego y deputowanego *postulat suppliciter: Veni desideratissime Presul, Explorat ardenter Vide Vigilantissime Antistes! supplicat adamanter, noli tardare & vince zelantissime Senator. Ore* tedy *Illustrissimi & Reverendissimi Capituli, totiusq; Diœcesis Culmensis Ore* y Przeświętney Prowincyi Pruskiey *qua de Corpore utriusq; existens ponaviam Venerabundus suspiria & desideria Nostra;* Ponawiam, *rumpe moras* J. W. mći Dobrodźieiu *& veni, expectat Te Cara Provincia verum suum Indigenam quà de suis & in suis enutritum Visceribus! expectat tædiosa Patria Te Adamum quà Patrem & Senatorem suum, expectat gemens Sponsa Cathedra totaq; Diœcesis Culmensis Te Episcopum re & Nomine Stanislaum; expectat Te* Przeświętney Prowincyi Senat, y w nim *Toga Sagoq; clarus* godny, wielki, y zasłużony Senator J.W. JmPan Kasztelan Chełmiński Oćiec Twoy. *Expectat Te & desiderat desiderio Magno* Przeświętne Imie y Dom Twoy, *magna multitudo* zdawna Godnośći Twoiey obowiązanych Przyiaćioł, y obligowanych sług Estymatorow y Kolligatow Twoich! *expectant* ći wszyscy otwartym Sercem, *veni ergo diu quæsite! ardenter desiderate! è millibus electe Excellentissime Præsul! veni & adoraberis, veni & æstimaberis? veni & adoraberis, veni veni & noli tardare. Veni & vide* obaczysz J. W. wmPan y Dobrodźiey oczywistą tego wszytkiego com mowił prawdę, y obaczysz ukontentowanie *Visione Tui beatifica* Serca, obaczysz *Sponsam Tuam Ornatam splendidam & lætabundam*, bo *lachrimas in gemmas, mœrorem in amorem, Tædia in gaudia commutata;* obaczysz *Illustrissimum & Reverendissimum Capitulum de obmortuo reviviscens & vivens*, bo *iunctæ Corporis Partes Capiti suo perfectum repræsentant Opus;* obaczysz *gaudia jubilumq; Cleri, lætitiam Populi;* obaczysz *ad extremum Pusillum Gregem Gremium minutum Capituli Nostri ex Indigenis Compositum Te expectans Erectorem Auctorem & Conservatorem suum; veni ergo & noli tardare, veni vide & vince.*

Cætera in Posterum.

GAZETY CUDZOZIEMSKIE.
Anno 1736.

Z Wenecyi die 4. Augusti.

W przeszłą Sobotę *Ordo Senatorius* od tuteyszey Rzpltey náznáczył Extraordynaryinym Posłem Jmśći Páná Jana *Emo* Prokuratora od S. MARKA do Krola Jegomośći Polskiego z powinszowaniem szczęśliwego Pánowánia, z kąd w krotce ma ku Wárszawie wyiácháć. Z wszelką záś pilnośćią stáráią się tu, áby Flotta iáko nayprędzey wystáwiona była, twierdzą że poydźie przećiwko Turkom.

Z Medyolanu die 6tâ Augusti.

Márszałek *de Noailles* z Felt-Márszałkiem Graffem *de Kevenhuller* zgodźili się między sobą, á żeby Ewakuacyi Woyska *in statu Mediolanensi* zostáiącego zá dwie Niedźieli w cále nástąpiła. Z kąd wnoszą, że Dwor Francuski ma się kontentowáć áktualną Cessyą Xięstwa Barskiego, niepretenduiąc Xięstwa Lotaryńskiego, ktore ma mieć w Possessyi swoiey Xżę Lotaryński, áż do śmierći Wielkiego Xiążęćia z Toskany.

Z Genui die 4. Augusti.

Przyszła tu wiadomość z Korsyki, iż Kommendant z Bastyi, powźiąwszy Informácyą od kilku Desertorow, że naywiększa część z Malkontentow oddáliła się z tego mieysca,, zostáwiwszy tylko z 60. Ludźi pod Kommendą Páná *Castinetta*, tedy tenże Kommendant wysłał záraz 80. Ludźi pod Kommendą Pułkownika *Marschelli* przećiwko onym, á ták Pan *Castinetta* umknął dáley z swoim Ludem, zostáwiwszy tylko 20. Ludźi w pewney Wieży, dáwszy im ordynans, áby się do ostátniego bronili, tym czásem poki sukkurs (o ktorym ich upewnił) nie nádeydźie; *interim* Genueńczykowie przystąpiwszy, lubo należyćie broniących się, iednych ná placu 5. zostáwili zábitych, 10. w niewolą zábráli, á piąćiu dźiwnie salwowali się.

Z Liworny die 6tâ Augusti.

Listy z Korsyki donoszą, że niezgoda coraz większa między Malkontentámi dźieie się, Baron Neychoff chcąc kazáć iednego Xdza

Z Ge- Aitelli

Mitelli áreſztowáć, y Sławnego *Marqviſa Aurelio Rafalli*, y *Pauli* z inſzemi ktorego byli odſtąpili, ále ći ſkupiwſzy ſię z ſwoią Partyą ná defenſe przećiwko temuż Baronowi y adherentom Jego, ktoremu chcą dáć należyty odpor. Przyczyna záś ma być nie inſza tey niezgody, tylko obietnica nie ſkuteczna od Barona Neyhoffa uczyniona, y że ſobie bárzo ſurowie poſtąpił z rożnemi Oſobámi, kázawſzy Ich tráćić z iedney tylko ſuſpicyi, że mieli mieć cointelligencyą z Rzecząpltą Genueńſką, z ktorey okázyi iednego znacznego *Mößieur Locioni de Caſaccoli* rozſtrzeláć kázał, czego mſzcząc ſię Krewni Jego, wprowadźiwſzy ſztucznie w *Territorium* Orezza *Mößieur Fabiani*, Kanclerza Barona Neyhoffa, toż z nim uczynili. Więc twierdzą, że Kommendant z Baſtyi z tey niezgody miał profit znaczny, y chce ſię ſtáráć, áby Ich do poſłuſzeńſtwa Rzeczypoſpolitey przyprowadził.

Z Wiednia die 8. Auguſti.

Kuryer ták od Miniſtra Francuzkiego wyſłány do Dworu ſwego, iáko też od Poſłá náſzego powrácáiący *ſupertulerūt Actum*, oraz *ultimam deciſionem* uſtąpienia Medyolanu, y Fortec Ceſarſkich, gdy ſię Francuźi pięćią millionámi zámiaſt dźiewięciu od tegoż Xięſtwa Medyoláńſkiego pretendowanemi kontentowali. Z czego Dwor tuteyſzy tym bárdźiey kontent ieſt, ponieważ wſzelka z Francuzkiey ſtrony upada ſuſpicya, y Woyſka Ceſarſkie śmieley będą mogły przećiwko Turkom *agere*, *inquantum* podánych do Medyácyi Punktow nie zechcą ákceptowáć. Fortece náſze w Węgrzech, y Serwij znácznie bydź máią Fortyfikowane, y *Præſidio* oſádzone, *Corpus* záś Woyſka śćiągnąć ſię ma ku Bośni. Stany Auſtryackie według ordynácyi Ceſarza Jegomośći 40000. Piechoty rekrutowáć máią, ktore áby prędzey *ad effectum* przyſzły iuż 10000. *ex præſidijs* Woyſka do tegoż komputu wźieli.

Z Paryżá die 13. Auguſti.

Konferencye między náſzym *Miniſterium*, y Poſłem Ceſárſkim uſtáwicznie w Wielkiey odpráwuią ſię konfidencyi, przez co miana ſuſpicya o złey tych Dworow kointelligencyi zupełnie upadła. Miniſter tuteyſzy *Monſieur Du Theil* w Wiedniu zoſtáiący poſłał tu przez umyślnego *Actum*, ktorym Ceſarz Jmść zezwala, áby *Bona Allodialia* ktore

Hi-

Hiſzpánia w Parmię, Placencyi, y Florencyi *poſſidet*, teyże Koronie doſtały ſię. Tenże Akt poſłány także do Madryttu, z kąd tedy ieſt nowa nádźieia prędkiey konkluzyi y publikácyi Pokoiu, mianowićie gdy Krol Sardyńſki w pretenſyách ſwoich *eo uſq;* mianych ieſt także uſpokoiony. Krol J. *pro die 18. Curren:* determinował wyiazd ſwoy z Kompiegny do Werſaillu. Nádchodzące z Hiſzpánii wiadomośći, (że ták w Barcellonie, iáko też y innych Páńſtwa Hiſzpáńſkiego Portách wielkie czynią *præparatoria* do wźięcia 20000. Ludźi, y mocney Artylleryi o 80. Armátách, ktoremi *ſub ſecreto* coś znacznego wykonáć máią) dały *anſam hac in cauſa* ná wyſłánie Kuryera do Madryttu z rekwizycyą dla czego tákowa dźieie ſię Armátura, ponieważ temu zupełnie niewierzą, żeby Hiſzpani iedynie, tylko *intenta* ſwoie mieli ná Korſykę, lubo Miniſter Hiſzpáńſki áſſekurował ſię, że tákowe ryſztowánia Krol iego ze ſłuſznych czyni intentow, ktore naymnieyſzey niemogą *cauſare* ſuſpicyi Dworom pokoiu teraźnieyſzego partycypuiącym.

Dnia wczorayſzego przybyli tu z Kompiegny Ceſarſki, y Angielſki Poſłowie, od ktorych rozgłośiło ſię że Medyácya Medyolanu, y Toſkany, niemniey Fortec Filipsburga y Kiel zupełnie zákończona, co wſzyſtko *die 15. Currentis effectuari* ma.

Z Hagi die 12. Auguſti.

Miniſter naſz u Dworu Francuſkiego zoſtający, donioſł tu iż z Kardynałem de Fleury miał konferencyą, na ktorey pytał ſię Kardynała, kiedy tę mieć będzie kąſolacyą, ſłyſzeć o znieſieniu wſzelkich *diſſidii* a celebrowaniu Generalnego kongreſſu nad pokoiem, wczym tę odebrał rezolucyą aby donioſł Pryncypałom ſwoim, iako Krol Francuſki z Ceſarzem Jmśćią zupełnie ſię ziednali, wtym co do ſtatecznego należy pokoiu, y co ſię w Præliminaryach, oraz uczynioney nadnimi konwencyi zawiera. *De reliquo* rozrzucony po rożnych mieyſcach tey Rzpltey ſkrypt ztakową Inritulacyą: Adreſſ do każdey Prowincyi iż Domowi Oranſkiemu, *Maſculinæ Lineæ* Gubernium Hollandii *ſucceſſive* neleży. Ten ſkrypt że zawiera w ſobie wiele złego do niezgody prowadzącego; więc ſurowo od Stánow zákázany, oraz deſtynowano znaczną temu nádgrodę, kto-

ktoryby Authora wydał.

Od Rhenu die 11. Augusti.

Armaty ktore Francuźi z Philipsburgu do Rhenu záwieźli, ieſzcze ná Okręty nieſprowadzone, ále ná mieyſcu ſwoim do tych czas ſtoią. Regiment Dragoński Xćia Ludwika Wurtenberka ruſzył ſię od Durlachu, *ut fertur* do Węgier.

Z Trewiru piſzą, iż tám ſtánął Graff *de Belisle*, z kąd kiedy uſtąpią Francuźi nikt wiedźieć nie może.

Z Sztokolmu die 31. Julij.

Kroleſtwo Ichmość ieſzcze ſię ná Zamku ſwoim letnim w *Calſbergu* znayduie w dobrym zdrowiu, gdźie Imieniny Krolowy Jeymći w tych dniach *Solenniter* celebrowane. Wſzyſtkim Regimentom tuteyſzego Páńſtwa, ták w Szwecyi, iáko y Finlandyi, y Pomeranij dany Krolewſki ordynans, áby ſię *in Completo* znaydowały *ſtatu*, rozkazano oraz áby káżdego Zołnierza o 54. Lećiech ábſzeytowano, á Młodſzego ná mieyſce Jego przybrano.

Z Tambułu die 9. Julii.

Dnia 25. Junii Wezyr ſtanął w Adryanopolu z Woyſkiem.

Dnia 2. Julii. Wyſłana *Pars Exercitûs* do Wąrny *ad dandum ſuccurſum* Krymowi. Nowiny ktore Kapitan Paſza dał przez umyſnego Czohadara Porcie ſą, że 2da *Julij* Moſkale odebrali Fortecę Kilburny, *ex oppoſito* Dozu, ktora po ſześciudniowym oblężeniu muſiała ſię poddáć. *Præſidium* ktore tam było ieſt *tranſportatum* do Oczakowa *in ſuper* daie inſzą wiadomość że Moſkiewſkie Woyſka *accelerant* ku Kaffa, ktora Forteca wpadnie bez wſzelkiey trudności w ich ręce, jeżeli należytego mieć nie będą ſukkurſu poniewaź *Præſidium* tam ſię znayduiące *conſiſtit* tylko wpięciu tyſiącach Ludzi, do tego Tatarowie niechcą *reſiſtere* w Fortecach nie będąc *habiles* do bronienia ich dla ktorych racyi Kapitan Paſza *expoſcit* od Porty ſukkurſu Woyſka Artyleryi Amunicyi Woiennych.

Jmść Pan Fed-Marſzałek Münich porozſyłał *literas circulares* do Wſzyſtkich Starſzych to ieſt Kapitąna Kryma aby ſię dobrowolnie poddali Nayiaśnieyſzey Monarchini Roſſyiſkiey, upewniaiąc ich że będą kontenci & *excepti ab omnibus violentiis, in contrarium* zaś jeżeli będą przeciwni, & *obſtinati*, zażyie *ſeverum rigorem nulli parcendo.*

Dnia 25. Julii. Nowiny ktore mamy ſą tę, że Moſkale po odebranych Fortecach Kilburny, Jenikale, Bakczy Szaray, y Ghioſtow odebrali, y Kaffa.